

Mariusz Rosik

Różańcowe tajemnice światła : List Apostolski „Rosarium Virginis Mariae” Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów, duchowieństwa i wiernych „O Różańcu Świętym”, Hugolin Langkammer, Lublin 2003 : [recenzja]

Wrocławski Przegląd Teologiczny 11/1, 240-242

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dziedziny ekonomii, informacji, techniki, nauki i ekologii, i że jest to proces moralnie neutralny. Jednakże autor podkreśla, że jego kwalifikacja etyczna zależy od celów, metod i mechanizmów integracji. Ks. prof. Kowalczyk zauważa, że w skali europejskiej mają miejsce dwa modele integracji: laicko-achrześcijański i personalistyczno-aksjologiczny. Tylko ten drugi model zasługuje na realizację. Autor konstatuje, że przyszła Europa powinna być federacją narodów, a nie zunifikowanym państwem federalnym wyobcowanym z tradycji, historii i kultury poszczególnych państw narodowych. Taki model integracji ma na uwadze w pierwszym rzędzie wspólnotę ducha, a ta może być budowana jedynie na bazie wartości chrześcijańskich. Powinna o tym pamiętać poszerzająca się Unia Europejska jako wspólnota ekonomiczna i polityczna. Jeśli zrezygnuje z wartości religijnych w sferze życia publicznego, to pod znakiem zapytania stoi jej trwałość i pomyślność.

Książka ks. prof. Kowalczyka godna jest polecenia szerszym kręgom naszego społeczeństwa, zarówno eurosceptykom jak i euroentuzjastom.

ks. Ignacy Dec

O. Hugolin Langkammer OFM, *Różańcowe tajemnice światła. List apostolski „Rosarium Virginis Mariae” Ojca Świętego Jana Pawła II do biskupów, duchowieństwa i wiernych „O Różańcu Świętym”*, Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej „Gaudium”, Lublin 2003, ss. 224

Obecny rok z woli Ojca Świętego przeżywamy w Kościele jako Rok Różańca Świętego. Okazją do jego ogłoszenia stał się List apostolski *Rosarium Virginis Mariae*, w którym Papież zaproponował dołączenie do tradycyjnych trzech części modlitwy różańcowej (radosnej, bolesnej i chwalebnej) części czwartej, w skład której wchodzi tzw. Tajemnice światła. Zaliczamy do nich: 1) chrzest Jezusa w rzece Jordan, 2) gody w Kanie Galilejskiej, 3) głoszenie przez Jezusa Ewangelii i wzywianie do nawrócenia, 4) Przemienienie na górze Tabor i 5) Ustanowienie Eucharystii. Swoją decyzję o rozszerzeniu dotychczasowej formy modlitwy Jan Paweł II uzasadnił następująco: „Różaniec w formie, jaka przyjęła się w najbardziej rozpowszechnionej praktyce, zatwierdzonej przez władze kościelne, wskazuje tylko niektóre spośród tak licznych tajemnic życia Chrystusa. Taki wybór podyktował pierwotny schemat tej modlitwy, nawiązujący do liczby 150 Psalmów. Uważam jednak, że aby rozwinąć chrystologiczny wymiar różańca, stosowne byłoby uzupełnienie, które – pozostawione swobodnemu wyborowi jednostek i wspólnot – pozwoliłoby objąć także tajemnice życia publicznego Chrystusa między chrztem w Jordanie a męką. W tych właśnie tajemnicach kontemplujemy ważne aspekty Osoby Chrystusa jako Tego, kto definitywnie objawił Boga. On jest Tym, który – ogłoszony przy chrzcie umiłowanym Synem Ojca – zwiastuje nadejście Królestwa, świadczy o nim swymi czynami, obwieszcza jego wymogi. To w latach życia publicznego misterium Chrystusa objawia się ze specjalnego tytułu jako tajemnica światła: »Jak długo jestem na świecie, jestem światłością świata« (J 9, 5)”.

W kontekście papieskiej propozycji rozszerzenia modlitwy różańcowej z najwyższą radością powitać możemy na polskim rynku wydawniczym niezwykle w swej głębi i pro-

stocie zarazem książkę o. prof. H. Langkammera OFM, zatytułowaną *Różańcowe tajemnice światła*, a wydaną przez Wydawnictwo Archidiecezji Lubelskiej „Gaudium”. Praca ta powstała w hołdzie Jego Świątobliwości Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II w dwudziestopięciolatek pontyfikatu. Rozpoczyna ją zamieszczony w pierwszej części opracowania (ss. 11-58), wspomniany wyżej List apostolski *Rosarium Virginis Mariae*. Choć jest to dokument upowszechniony, warto przypomnieć zasadnicze linie refleksji papieskiej: kontemplować Chrystusa z Maryją, tajemnice Chrystusa – tajemnice Matki, „dla mnie żyć to Chrystus”. Bezpośrednio po tekście dokumentu zamieszczony został komentarz do niego (ss. 59-72). Autor komentarza zaznacza, że we wprowadzeniu do swego listu Ojciec Święty akcentuje proces stopniowego rozwijania się modlitwy różańcowej (dając tym samym historyczne uzasadnienie swojej propozycji rozszerzenia tej modlitwy) i wskazuje na niezaprzeczone jej owoce. Papież przywołuje także swoich Poprzedników, którzy ponieśli wielkie zasługi w krzewieniu różańca świętego oraz wskazuje na wpływ tej modlitwy na życie kontemplacyjne i rodzinne; mówi, że przyczynia się ona do rozkrzewiania pokoju na świecie i pozwala doświadczać macierzyńskiej troski Maryi nad wierzącymi. W tymże wprowadzeniu Ojciec Święty ogłasza także rok od października 2002 do października 2003 Rokiem Różańca Świętego. Komentując I rozdział dokumentu, Prof. Langkammer zatrzymuje się nad biblijnym znaczeniem terminu „oblicze”, który jest na wskroś personalistyczny: wskazuje na osobę wraz z jej przeżyciami i stanowi niejako „ikonę” człowieka. Różaniec jako modlitwa kontemplacyjna jest niczym innym jak medytacją oblicza Chrystusa; medytacja ta jest ustopniowana i prowadzi aż do całkowitego upodobnienia się do Chrystusa na wzór Maryi. Rozdział II dokumentu stanowi uzasadnienie, dlaczego po wprowadzeniu nowych Tajemnic światła można nazwać różaniec „streszczeniem całej Ewangelii”. Treść listu papieskiego oparta została na wynikach współczesnych badań egzegetycznych, co O. Prof. Langkammer potwierdza przytaczanymi cytataми. Na większe jeszcze znaczenie modlitwy kontemplacyjnej zwraca uwagę Ojciec Święty w III rozdziale swego listu, zatytułowanym *Dla mnie żyć to Chrystus*. Pada tu zwięzły i głęboko teologiczny komentarz do poszczególnych modlitw składających się na różaniec, z wyraźnym wyakcentowaniem roli powtarzania formuły modlitewnej „Zdrowaś, Maryjo”. Opis różańca jako koronki przybiera chrystocentryczne ukierunkowania. W zakończeniu listu Ojciec Święty podkreśla moment więzi, jaką odmawianie różańca wywiązuje pomiędzy modlącym się człowiekiem a Bogiem.

Część II (ss. 73-164) książki O. Prof. Langkammera poświęcona została biblijnemu komentarzowi do poszczególnych Tajemnic światła. W krótkim wprowadzeniu do tej części Autor kreśli w zarysie historię modlitwy różańcowej, by następnie przejść do systematycznego i wnikliwego komentarza biblijnego do poszczególnych *misteria lucis*. Pomimo obfitego korzystania z osiągnięć współczesnej egzegezy i przedstawienia własnych, głębokich analiz tekstów biblijnych, komentarz ten pisany jest jasnym i zrozumiałym językiem, co jeszcze bardziej podnosi walor książki, rozszerzając grono jej czytelników. Każda z nowych tajemnic pozwala modlącym się rozważać jeden z istotnych aspektów działalności i nauczania Jezusa. Przyjmując chrzest w rzece Jordan z rąk Jana Chrzciciela, Jezus objawia się światu jako Syn Boży; Duch Święty zstępuje na Niego, a z nieba rozbrzmiewa głos Ojca: „To jest mój Syn umiłowany”. Rozważając tę tajemnicę modlący się uświadamia sobie, że w Chrystusie każdy człowiek staje się ukochanym dzieckiem Boga, a wszyscy razem są dla siebie braćmi i siostrami. W biblijnym komentarzu do tej tajemni-

cy Autor skoncentrował się na najstarszej tradycji synoptycznej o tym wydarzeniu, czyli na narracji Markowej (Mk 1,9-11), wypuklając przy tym pneumatologiczne aspekty tej narracji. Na weselu w Kanie Galilejskiej Jezus dokonał pierwszego cudu, który sprawił, iż „uwierzyli w Niego Jego uczniowie”. Modląc się tą tajemnicą, orant dotyka tajemnicy wiary, której głębię w sercach zna jedynie Bóg. Tajemnica ta odsyła również do sceny ukrzyżowania Jezusa, któremu towarzyszyła Matka, a także posiada wymiar eklezjologiczny, co zostało trafnie uwypuklone w komentarzu O. Prof. Langkammera. Wezwanie do nawrócenia i głoszenie dobrej nowiny należy do istoty działalności nauczycielskiej Jezusa. W tej tajemnicy rozważa się wszystko to, czego Jezus nauczał: o Bogu, królestwie niebieskim, relacjach między ludźmi i kwestiach etycznych. Niezwykle cenne w komentarzu okazuje się omówienie relacji: *metanoia* – królestwo Boże. Tajemnica przemienienia zapowiada przyszłą chwałę wierzących w Chrystusa; kieruje myśli rozważających ją ku czasom ostatecznym, kiedy wierzący trwać będą w bliskości Boga. Oprócz wnikliwych analiz wszystkich ewangelijnych relacji o Przemienieniu komentarz zwraca uwagę na parenaryczny wymiar wydarzenia. Ustanowienie Eucharystii zbliża natomiast do najgłębszego sposobu spotkania za Zbawicielem w czasie ziemskiej wędrówki człowieka wierzącego – do sakramentu Mszy św., w czasie której najściślej łączy się ze Zbawicielem. Oprócz omówienia zagadnień egzegetycznych i teologicznych wynikających z lektury narracji o ustanowieniu Eucharystii Autor dołącza rozważania na temat tego sakramentu, rozumianego jako ośrodek życia Kościoła i w Kościele.

Część III (ss. 165-213) posiada charakter praktyczny i duszpasterski. Składają się na nią materiały do kazań i medytacji. Stosunkowo wiele miejsca poświęcił Autor zagadnieniu modlitwy, które porusza przy omawianiu tajemnicy Przemienienia Pańskiego (pojawia się tu omówienie modlitwy w Starym Testamencie, modlitwy Jezusa, Modlitwy Pańskiej i modlitwy Maryi). W Aneksie (ss. 214-222) Autor proponuje – na bazie swych osobistych wspomnień z rodzinnej parafii – odmawianie różańca z tzw. aklamacjami, podając ich związane przykłady. Książkę wieńczy wybór polskiej literatury mariologicznej, która może stanowić uzupełnienie treści przedstawionej lektury.

Podsumowując, warto podkreślić jeszcze dwie niezwykle cechy omawianej pozycji. Po pierwsze, grono czytelników, do których książka jest skierowana, obejmuje swym zasięgiem szeroki wachlarz osób: książka okazuje się cenna zarówno dla egzegetów i biblistów, teologów, osób szukających pogłębienia rozumienia swej wiary, duszpasterzy i katechetów. Po drugie, książka ukazała się na rynku niezwykle szybko po ogłoszeniu przez Ojca Świętego listu *Rosarium Virginis Mariae*; jest więc publikacją bardzo na czasie, potrzebną i wypełniającą w bibliotekach teologicznych tę lukę, którą dotychczas zapępiały jedynie krótkie artykuły, których autorzy podjęli się omówienia nowych tajemnic różańcowych.

ks. Mariusz Rosik

Błąd antropologiczny, red. A. Maryniarczyk SDS, K. Stępień, Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu, Lublin 2003, ss. 407

Publikacja niniejsza zwiera materiały z V Międzynarodowego Sympozjum Metafizycznego z cyklu *Zadania współczesnej metafizyki*, organizowanego corocznie przez Zakład